

СПЕЦІАЛЬНІ ПРАВА ЗАПОЗИЧЕННЯ: ДИСКУСІЙНІ МОМЕНТИ ФОРМУВАННЯ

студентка Жильцова Д.О.

Важливою передумовою росту міжнародної торгівлі є наявність відповідних інституцій і потужностей, що надають можливість кращого доступу на ринки і зниження тарифних бар'єрів. Історичний досвід розвитку міжнародної економіки передбачає збільшення швидкості і ефективності проведення трансакцій, мобільності здійснення операцій, що призвело до трансформації коштів від золотих до електронних.

Результатом такої еволюції стало створення провідного валютного інструменту на основі однієї або декількох національних валют провідних країн світу. На сьогодні, визнається, що у зовнішньоекономічній діяльності при роботі з іноземною валютою доцільно вживати нейтралізуючих заходів, щоб зменшити негативний вплив іноземних валют на стабільність національних грошових одиниць. Звідси, купівельну спроможність валют можна визначити за фактом наявності у грошовому обороті країни іноземних валют і їх ролі.

З 1978 року поширеним стало визначення обмінного курсу валют відносно СПЗ та використання курсу СПЗ як орієнтира міжнародної купівельної спроможності національних грошових одиниць [1]. Спеціальні права запозичення (СПЗ) - міжнародний резервний актив, створений МВФ з метою доповнення існуючих міжнародних резервних активів [2].

СПЗ є мультивалютним кошиком, склад якого переглядається кожні п'ять років. На сьогодні до нього входять валюти провідних країн світу: Японія, США, Велика Британія та ЄС. Згідно останнього перегляду, що набрав чинності з 01 січня 2011 року на період 2011 – 2015 роки, питома вага кожної валюти в кошику визначається з урахуванням частки країни в світовій торгівлі і фінансовій системах. Валютна вартість СПЗ базується на ринкових обмінних курсах чотирьох валют шляхом додавання вартостей і виражається у доларах США (таблиця 1).

Таблиця 1 – Оцінка СПЗ станом на 18.03.2012 року [3].

Валюта	Доля валюти , %	Сума валюти	Курс обміну	Еквівалент у доларах США
1	2	3	4	5
Євро (EUR)	37,4	0,4230	1,2945	0,5476
Японська єна (JPY)	9,4	12,1000	95,0400	0,1273

Фунт стерлінгів (GBP)	11,3	0,1110	1,5107	0,1677
Долар США (USD)	41,9	0,6600	1,0000	0,6600
СПЗІ = 1,5026 доларів США				

На основі такого розрахунку визначається рівноважне СПЗ для будь-якої валюти. Проте у цьому підході можна поставити під сумнів провідну роль економік, що представляють основні світові валюти.

Відтак у 2012 році державний борг США перевищує свій рівень ВВП. У цьому ж році Японія стає лідером серед розвинених країн за рівнем державного боргу – в 235,8 % ВВП. МВФ вирішував вже цю проблему, скоротивши частку валют цих країн порівняно з 2005 роком на 2,1% і 1,6% відповідно [3]. Однак відкритим залишається питання у спроможності подолання цими країнами негативних тенденцій зменшення ваг.

Особливою категорією конвертованості національних валют є резервна валюта, що виконує функції міжнародного резервного й платіжного засобу. Фіксовані курси валют на даний момент визначаються до долара США. Проте динаміка розвитку економічного і фінансового секторів показує можливість у майбутньому зайняти пріоритетне положення євро і стати новою загальновизнаною світовою валютою.

На даному етапі розвитку світової економіки СПЗ використовується як резервний актив, тому що кожна з країн-учасників МВФ зберігає за собою визначену резервну позицію у фонді як частку своїх золотовалютних резервів.

Науковий керівник: асистент Шкоджіна Ю.М.

1.Симчера Я.В. Что такое курс SDR и как он определяется // Финансовый менеджмент, - 2001. - №6. // [електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dis.ru/library/fm/archive/2001/6/573.html>

2. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 №679-ХІV із змінами та доповненнями від 06.12.2012 N 5518-VI // - [електронний ресурс]. - Режим доступу: www.bank.gov.ua.

3. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. - [електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.imf.org>

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 180-182.